מתיקות

נשמת התורה

שנה ב'

מאמר חסידות בדרך תורת מרן רבינו הקדוש בעל הסולם זי"ע

פרשת ויגש ה'תשע"ט

ענין תיקון הלב הוא על ידי שיודעים איך לעורר עם המעשים את השורשים העליונים

'ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני וגו'. הפייט אומר: הכל חפצים ליראה שמך, שבלב כל אחד מישראל נטוע החפץ ליראה שמו הגדול. והיינו התכלית היא היראה, שפירושו יראת הרוממות, שהוא הביטול העמוק ביותר, שעל ידו הנברא מרגיש שבא על תכליתו. ובמדריגת יראה זו מתאחדים כל ההפכים להיות אחד. שזהו גודל השעשוע של לעת"ל: ש'ראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר'. איך כל העבירות משמשים לגילוי הקדושה וזה מושג ע"י יראת הרוממות שענינה שהנברא משיג גודל רוממותו של השי"ת עד שמשכיל שאי אפשר להיות מציאות שנוגדת את יחודו וכל פועל הו"ה למענהו להוציא לאור שלמות פעולותיו, שהוא להנות לנבראיו, וסביב זה היו כל הרשעים ועבירות שהפירוש שכל הענינים הללו היו רק שלבים של הכנת הנשמות, שיוכלו לקבל את הטוב והנועם. וכמו שכתב רבינו בכתביו שצדיק פירושו כלי גמור, ורשע פירושו כלי שאינו גמור. ומטעם זה על כל נשמה ונשמה עוברת ג' המצבים: רשע, בעל תשובה, וצדיק, שהם השלבים של הכנת הכלי וזה מתגלה בתכליתו בהשגת יראת הרוממות.

ויהודה הוא מלך המשיח, שמגלה את היראה הזאת בלב עם ישראל, כי המלך לב העם ועל כן העיקר הוא תיקון הלב, ששם נמצאים הרצונות והכלים שעימם מקבלים את שפעו יתברך. ועל כן עיקר שם צדיק ורשע הולך על ליבו של האדם. שאם רצונות ליבו מוכנים לקבל שפעו יתברך הרי שנקרא צדיק, ואם לאו, אפילו שעושה מעשים טובים נקרא רשע. כי הכל תלוי בהרגשה שמרגיש שהשי"ת טוב ומטיב וכל פועל הוי"ה למענהו. ועל כן עיקר תורה ומצוות הוא תיקון הלב. תיקון הרצון ובודאי שבלי מעשה אי אפשר לתקן את הרצון. כי רק ע"י מעשה ודיבור אנו מעוררים את השורשים העליונים כדי שיושפע אור בלב ויתקן אותו. אבל התכלית היא תיקון הלבבות. וכן התורה מתחילה עם ב' ומסתיימת עם ל', שהוא אותיות לב. כי עיקר הוא תיקון הרצונות שבלב. ויוסף הצדיק הוא בבחי' כח המעשה של תורה מצוות בצורתם הנכונה, שעל ידם נתקן הלב. ורק ע"י המעשים של יוסף יוכל יהודה, שהוא הלב שאצלו נמצאים הרצונות, להתקן. וע"י איחוד המעשה והלב תתגלה היראת הרוממות והשעשועים, איך כל הסתירות בהשגחתו יתברך הם בעצם שלמות גדולה.

ועל כן יוסף הוא שטנו של עשיו, כמ"ש 'והיה בית יעקב לאש ובית יוסף להבה ובית עשיו לקש'. עשיו זהו כח העשיה שיש בעולם, וכן יוסף נמשל לשור כמו שכתוב על יוסף 'בכור שורו הדר לו' כי השור מסמל את כח המלאכה והעשיה וכשכח העשיה נמצא בקדושה הרי הוא מעורר שורשים עליונים. וכל סוד התערותא דלתתא שמעורר עובדא דלעלא זה סוד יוסף הצדיק, שלוקח את העשיה הפשוטה של העולם הזה ומעורר עימה את האורות העליונים שקשורים בה. וכתוצאה מזה נשפע אור עליון שמזכך את הלב, אבל אם לא היה יוסף הצדיק מעורר את האורות העליונים בכח העשיה דקדושה שלו, שלקח מעשיו, לא היה יכול כלל להיות מושפע שום אור. וזהו גם כן ענין צדיק דאחיד בשמיא ובארעא, שהצדיק, שהוא יוסף, מאחד את השמים והארץ כאחד. וזהו על ידי שיודע איך ע"י הדבר הגשמי מעוררים את הרוחני, ומכיר את חוקי ענף ושורש. וכמו שמובא בזוה"ק, שעל זה מורה צורת האות ב' גג מלמעלה וקרקע מלמטה וקו המחברם. והקו הזה הוא הצדיק שמקדש את החומר שהוא בחי' ארץ ומעורר על ידם את השמים.

ויהודה שהוא הלב השבור, בבחי' 'וירד יהודה'. וכמו שמפרש"י, שהורידוהו מגדולתו שמשתוקק להשלמת ותיקון הרצונות שבלב, ניגש ליוסף, שהוא כח המעשה, ומבקש ממנו, שע"י קדושת המעשה שלו יומשך אליו האור העליון ויתקנו. וחז"ל אומרים שכשניגש אליו יהודה יצא לו מליבו של יהודה שערה של דם, שזה רומז על כך שהראה ליוסף שהלב עדיין לא מתוקן ויש בו עדיין דמים עכורים, שעדיין כל הרצונות לא מתוקנים, כי הדם הוא הנפש ונפש הוא רצון.

וענין המלך בקדושה הוא הפך ענין 'שבירת המלכים'. כי מלכי אומות העולם, שהם מלכי עשיו, אומרים אנא אמלוך, ועל כן הם נשברים. אבל שבירתם היא טהרתם, כי ע"י שנשברים מגיע סוד עולם האצילות ומתקן אותם, ועולם האצילות זה סוד יוסף הצדיק, שמתקן את המלכים הנשברים, ועל ידי כך בונה את המלכות דקדושה. ויוסף מקבץ את כל השברים לאט לאט, שזה ענין של 'ויקבצו בר'. וככה לוקח את כל כח התאוה של מלכי עשיו, שהוא השימוש המקולקל ברצון, ומאחד אותם למלוכה אחת, ללב אחד לעובדו יתברך, שזה מלכות דוד, אבל הכל בכח הקיבוץ שיוסף מקבצם שזה נעשה ע"י קדושת המעשה. וזה ענין שהיסוד נקרא 'שלום', כי שלום הוא במקום שהיתה מחלוקת, כי ישנה מחלוקת בין הגשמיות לרוחניות. ויוסף הצדיק, ע"י שיודע איך להשתמש עם הגשמיות ואיך לעורר על ידו את שורשיו העליונים, שז"ס גאולת הגשמיות שהגשמי בא למצב ומקום שיוכל להתעורר על ידו שורשו העליון, שזהו בעצם התיקון של יוסף שמאסף את כל חלקי הגשמיות השבורים לתקנם ועושה שלום בין הגשמיות לרוחניות.

ועיקר האופן שבו החפץ הגשמי יכול לעורר את האור הרוחני, הוא ע"י עשית המצוות במסירות נפש. כי דווקא ע"י עשית המצוה הגשמית במסירות נפש, שבכלל זה הוא גם הטרחה הרבה במצוות והוצאת הממון עליהם, בזה נטהר החפץ הגשמי מכח הס"א ששולט עליו, ויוכל לעורר את שורשו הרוחני שמתקן את הלב. וזהו סוד הגילוי, שיוסף אומר "אני יוסף", שבאמירתו זו התגלה סוד המסירות נפש שלו שירד למצרים ונתרחק ממקור מחצבתו רק כדי לתקן את הגשמיות, ועל ידה נתקן הלב שהוא יהודה, כנ"ל. והחיבור שנעשה בין יהודה ליוסף אז הוא נעשה שורש והכח לדורות הבאים של תיקון הגשמיות המושכת את אור תיקון הלב.

יש לי מושג
אין רע ומיותר בבריאה

כל דבר שישנו בהמציאות, הן טוב והן רע, ואפילו היותר רע ומזיק שבעולם, יש לו זכות קיום, במדה שאסור להשחיתו ולבערו כליל מהעולם, אלא שמוטל עלינו רק לתקנו ולהביאו למוטב. שהרי מתוך הסתכלות כל שהיא במלאכת הבריאה שלפנינו, די לנו להחליט על גודל מדת שלימותו של הפועל אותה, ולכן עלינו להבין להזהר מלהטיל דופי בשום פרט מהבריאה, לומר שמיותר הוא ואין בו צורך, שיש בזה משום הוצאת שם רע ח"ו על הפועל שלה. (כתבי הסולם)

לע"נ ר' בנימין בן ר' שלמה נלב"ע י"ב מרחשון ה'תשע"ז תנצב"ה. לע"נ איתי בן חיים הי"ד.
לקבלת העלון שלחו בקשה למייל d052769144@gmail.com